

Informácia o činnosti Etickej komisie prokuratúry za obdobie roka 2021

Etická komisia prokuratúry (ďalej aj etická komisia), v súlade s § 217d ods. 3 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 154/2001 Z. z.) podáva nasledovnú informáciu o svojej činnosti za obdobie roka 2021.

V personálnom obsadení etickej komisie došlo v priebehu roka 2021 k dvom zmenám. Dňa 23.03.2021 zhromaždenie prokurátorov v obvode Krajskej prokuratúry Bratislava zvolilo za člena etickej komisie JUDr. Patrika Marka, prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V. JUDr. Patrik Marko nahradil vo funkcii JUDr. Olivera Janíčka, ktorý k 01.07.2020 sa vzdal členstva v etickej komisii z dôvodu svojho preloženia na prokuratúru vyššieho stupňa, a to na Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, to je mimo obvod Krajskej prokuratúry Bratislava.

K ďalšej zmene došlo v dôsledku vymenovania predsedu etickej komisie JUDr. Rastislava Remetu, PhD., zvoleného za člena etickej komisie zhromaždením prokurátorov v obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, do funkcie krajského prokurátora v Bratislave od 01.06.2021. Dňa 31.08.2021 zhromaždenie prokurátorov v obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica zvolilo za členku etickej komisie JUDr. Janu Gallovú, námestníčku krajského prokurátora v Banskej Bystrici.

Na zasadnutí etickej komisie dňa 18.05.2021 na Krajskej prokuratúre Bratislava členovia etickej komisie zvolili za podpredsedu etickej komisie Mgr. Alexandra Kundráta, okresného prokurátora v Košiciach II, ktorý riadil činnosť etickej komisie od 01.07.2021, kedy zaniklo členstvo v etickej komisii predsedovi etickej komisii JUDr. Rastislavovi Remetovi, PhD..

Etická komisia v roku 2021 zasadala celkovo šesťkrát, dňa 29.01.2021 na Krajskej prokuratúre Banská Bystrica, dňa 18.05.2021 na Krajskej prokuratúre Bratislava, v dňoch 17.-18.06.2021 vo VaRCP Stará Lesná, v dňoch 03.09.2021, a 08.09.2021 na Krajskej prokuratúre Košice a napokon v dňoch 13.-14.09.2021 vo VaRCP Krpáčovo.

Na svojom prvom zasadnutí v kalendárnom roku 2021 etická komisia predovšetkým schválila Informáciu o činnosti Etickej komisie prokuratúry za obdobie roka 2020, ktorá následne bola zverejnená na webovom sídle Generálnej prokuratúry SR. Etická komisia taktiež schválila zmenu a doplnenie Rokovacieho poriadku Etickej

komisie prokuratúry. Uvedené zmeny a doplnenia sa týkali možnosti hlasovania členov etickej komisie telefonicky alebo elektronicky (per rollam), zakotvenia nových foriem rozhodnutí etickej komisie (vyjadrenia a vyhlásenia) a rozšírenia okruhu osôb pre zastupovanie predsedu a podpredsedu etickej komisie.

Na druhom zasadnutí bol zvolený podpredseda Etickej komisie prokuratúry.

Zasadnutie etickej komisie v Starej Lesnej sa nieslo predovšetkým v znamení stretnutia s pozvanými bývalými členmi etickej komisie a diskusie o etike vo všeobecnosti a o etike prokurátorov osobitne.

Obidve zasadnutia etickej komisie v Košiciach boli venované najmä žiadosti krajskej prokuratúry v Žiline z 13.08.2021 na prijatie Stanoviska Etickej komisie prokuratúry podľa § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. ohľadom etickej prijateľnosti správania prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina. Etická komisia po prerokovaní predmetného návrhu prijala nasledovné

S t a n o v i s k o

Konaním prokurátora spočívajúcim v tom, že ako podriadený prokurátor spoločne s viacerými ďalšími podriadenými prokurátormi sa dňa 29.06.2021 bez ohlásenia dostavili za krajskou prokuratúrou s požiadavkou, aby na príslušnú krajskú prokuratúru pre určitý dôvod nebol dočasne pridelený konkrétny prokurátor, pričom po vysvetlení príčin dočasného pridelenia uvedeného prokurátora zo strany krajskej prokuratúry, reagoval kriticky na adresu krajskej prokuratúry aj vyjadrením „Toto je revolúcia“,

neboli porušené pravidlá prokurátorskej etiky, obsiahnuté v článkoch Etického kódexu prokurátora, prijatého Radou prokurátorov SR dňa 11. januára 2016 v Starej Lesnej.

O d ô v o d n e n i e

Etickej komisii prokuratúry (ďalej len etická komisia) bola dňa 17. augusta 2021 doručená žiadosť krajskej prokuratúry v Žiline o vydanie stanoviska podľa § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 154/2001 Z. z.), vo vzťahu k správaniu sa prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina.

Svoj návrh krajská prokurátorka odôvodnila v podstate tým, že dňa 29.06.2021 uvedený prokurátor spoločne s vedúcim oddelenia Krajskej prokuratúry Žilina zorganizoval prokurátorov daného oddelenia krajskej prokuratúry s tým, že všetci sa dostavili do kancelárie krajskej prokurátorky s požiadavkou, aby na Krajskú prokuratúru Žilina nebol dočasne pridelený konkrétny prokurátor. Po vysvetlení dôvodov dočasného pridelenia uvedeného prokurátora zo strany krajskej prokurátorky reagoval uvedený prokurátor zvýšeným hlasom, že personálne problémy mala krajská prokurátorka riešiť skôr, vo funkcii je už 6 rokov, že jej vyhovujú protipandemické opatrenia, lebo sa nemusí stretávať so zamestnancami a svoje verbálne útoky vygradoval vyjadrením so zdvihnutou rukou „Toto je revolúcia“.

Podľa názoru krajskej prokurátorky, konanie uvedeného prokurátora bolo nielen v rozpore so základnými princípmi slušnosti správania voči nadriadenému, navyiac k žene, ale navyše tento prokurátor porušil základné pravidlá etického kódexu a svojím správaním pred kolektívom dehonestoval funkciu krajského prokurátora.

K žiadosti krajská prokurátorka pripojila svoje úradné záznamy z 29.06.2021 a 22.03.2021, bližšie opisujúce celú situáciu, ktoré, rovnako ako samotná žiadosť, neboli označené spisovou značkou.

Po takto podanej žiadosti o stanovisko považovala etická komisia za potrebné, aby dotknutému prokurátorovi bolo umožnené vyjadriť sa k žiadosti. Uvedený prokurátor tak učinil podaním z 31. augusta 2021, pričom zároveň bolo etickej komisii v uvedený deň doručené aj vyjadrenie ôsmich prokurátorov Krajskej prokuratúry Žilina, prítomných na stretnutí s krajskou prokurátorkou dňa 29. júna 2021.

Uvedený prokurátor vo svojom vyjadrení v podstate uviedol, že proces očisty prokuratúry k modernej a otvorenej inštitúcii je ťažký a zdĺhavý. Pri voľbe nového generálneho prokurátora SR a nového špeciálneho prokurátora boli jednotliví kandidáti opakovane konfrontovaní s tým, ako sa v konkrétnom čase zachovali k svojim nadriadeným, resp. prečo ostali ticho. V konkrétny deň sa oni, prokurátori trestného a medzinárodného oddelenia Krajskej prokuratúry Žilina, spontánne rozhodli zareagovať na informáciu, že na uvedené oddelenie má nastúpiť prokurátor, o ktorého morálnej integrite sú pochybnosti. Svoje pochybnosti sa rozhodli tlmočiť krajskej prokurátorky priamo, v otvorenom neformálnom rozhovore, ktorý za danej situácie považovali za vhodný. Stretnutie napokon sa uskutočnilo medzi dverami do kancelárie krajskej prokurátorky, kde prebehla diskusia, počas ktorej predniesli výhrady voči osobe uvedeného prokurátora, vyplývajúce aj z konkrétnej trestnej veci, v ktorej dozor je vykonávaný na Krajskej prokuratúre Žilina.

Čo sa týka ďalších jemu pripisovaných výrokov, tieto odzneli, ale v iných súvislostiach a v úplne inom kontexte ako to je prezentované v žiadosti o vydanie stanoviská. Jeho výčitky na adresu krajskej prokurátorky zazneli s tým, že

personálne problémy na krajskej prokuratúre mali byť riešené skôr, tieto boli dlhodobo avizované, takisto nedostatočná komunikácia s vlastným kolektívom nie je dobrou vizitkou nadriadeného. Výrok „Toto je revolúcia“ zaznel v kontexte poukázania na všetkých prítomných, nakoľko dovtedy sa nikdy nestalo, aby prokurátori sa dostavili pred krajskú prokurátorku vyjadriť nespokojnosť nielen s konkrétnym personálnym rozhodnutím, ale aj s metódami riadenia za dlhšie časové obdobie. Ak by uvedení prokurátori neboli dlhodobo traumatizovaní situáciou na krajskej prokuratúre, neboli by sa odvážili ísť za krajskou prokurátorkou a otvorene vyjadriť svoje pocity. V tomto kontexte zaznelo možno nešťastné slovo „revolúcia“.

Celú záležitosť považuje dotknutý prokurátor za nedorozumenie vzhľadom aj k tomu, že ešte prednedávnom mali oni s krajskou prokurátorkou veľmi dobrý vzťah, nesporne aj to bol dôvod, že jej na stretnutí možno povedal viac a bol osobnejší, než vo vzťahu k nie blízkeму človeku. Podstata žiadosti je preto preňho prekvapujúca.

Z vyjadrenia prokurátorov, ktorí sa zúčastnili stretnutia dňa 29.06.2021 vyplýva, že uvedená hromadná návšteva u nadriadenej prokurátorky bola výsledkom spontánneho rozhodnutia jednotlivých prokurátorov ako reakcia na informáciu o možnom dočasnom pridelení konkrétného prokurátora na Krajskú prokuratúru Žilina, pri ktorom vyvstali podozrenia o jeho kontaktoch s osobami z kriminálneho prostredia, navyše aj pre absenciu komunikácie zo strany vedenia krajskej prokuratúry smerom k podriadeným. Na návštevu išli s pokorou, slušnosťou a vierou, že krajská prokurátorka ma záujem vypočuť si ich názory a obavy a vysvetliť im svoje stanovisko. Neboli revolučne naladení, naopak stretnutia sa zúčastnili s vedomím, že krajská prokurátorka bola v minulosti vždy otvorená a prístupná diskusii s kolektívom.

Stretnutie prebehlo bez osobných invektív alebo hrozieb. Prokurátori akceptujú autonómne právo krajskej prokurátorky uplatňovať personálnu politiku, ale v danom prípade sú toho názoru, že je namieste vyššia miera transparentnosti a teda minimálne vysvetlenie, či načrtnuté podozrenia boli rozptýlené. Aktuálna situácia traumatizuje celý pracovný kolektív, tým skôr, že ich úprimnou snahou bolo otvoreným rozhovorom eliminovať napätie v kolektíve. Každý člen ich pracovného kolektívu má záujem na dodržiavaní etických pravidiel, na dobrých pracovných vzťahoch, na vzájomnej slušnosti, spolupráci a dôvere vo vzťahoch navzájom a smerom k vedeniu krajskej prokuratúry.

Na podklade uvedenej žiadosti etická komisia na zasadnutiach dňa 03. septembra 2021 a 08. septembra 2021 túto prerokovala a hlasmi všetkých ôsmich prítomných členov (jeden člen na zasadnutí nebol prítomný) prijala predmetné stanovisko, vychádzajúc pritom z nasledovných skutočností.

V zmysle § 217a zákona č. 154/2001 Z. z., pravidiel prokurátorskej etiky sú obsiahnuté v etickom kódexe prokurátora. Etický kódex prokurátora schvaľuje rada

prokurátorov, etický kódex prokurátora sa zverejňuje na webovom sídle generálnej prokuratúry.

Podľa § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z., ak sa navrhovateľ alebo disciplinárna komisia domnieva, že disciplinárne previnenie prokurátora spočíva v porušení pravidiel prokurátorskej etiky, požiada o stanovisko Etickú komisiu prokuratúry. Etická komisia vydá stanovisko do 30 dní od doručenia žiadosti navrhovateľa alebo disciplinárnej komisie.

V zmysle § 217b ods. 2 zákona č. 154/2001 Z. z., stanovisko etickej komisie je pre navrhovateľa záväzné; pre disciplinárnu komisiu nie je záväzné.

Podľa § 217b ods. 4 zákona č. 154/2001 Z. z., etická komisia vydáva svoje stanoviská a odporúčania v písomnej podobe, každé svoje stanovisko a odporúčanie je povinná odôvodniť.

Etická komisia pri posudzovaní konania opísaného v žiadosti o vydanie stanoviska vychádza z jednotlivých článkov etického kódexu, z jeho celkového kontextu a z komentára k etickému kódexu, ktorý je jeho súčasťou.

Z Preambuly etického kódexu vyplýva, že hlavným účelom etického kódexu je upraviť základné princípy a pravidlá profesijnej zodpovednosti a správania sa prokurátora v záujme vytvorenia, udržiavania a prehlbovania dôvery verejnosti v prokurátorský stav. Prokurátor, konajúc vo verejnom záujme, ochraňujúc verejný záujem a slúžiac verejnému záujmu, je povinný striktne dodržiavať a rešpektovať právny poriadok Slovenskej republiky a konať v súlade s Etickým kódexom prokurátora tak pri výkone funkcie prokurátora, ako aj vo svojom súkromí. Prokurátor si uvedomuje význam funkcie prokurátora v spoločnosti a prispôsobuje svoje pracovné aj súkromné aktivity tomu, aby sa nenarušila dôstojnosť funkcie prokurátora.

Etický kódex v článku 4 upravuje princípy a pravidlá týkajúce sa dôveryhodnosti prokurátora. Podľa článku 4.1 prokurátor je povinný dodržiavať pravidlá etického správania pri výkone svojej funkcie, ako aj v súkromnom živote, a tým prispievať k zvyšovaniu dôveryhodnosti prokuratúry. V zmysle článku 4.2. prokurátor je povinný zdržať sa akéhokoľvek správania, ktoré môže negatívne ovplyvniť dôveryhodnosť jeho osoby a prokuratúry.

V článku 5 etického kódexu je upravená zdvorilosť a slušnosť prokurátora. Podľa článku 5.1 prokurátor vystupuje pri výkone svojej funkcie, ako aj v súkromnom živote zdvorile, slušne a ohľaduplne k svojmu okoliu. V zmysle článku 5.2 prokurátor sa správa slušne a korektne aj ku kolegom zastavajúcim opačné názory. Problémy pomenúva jasne a vecne, pri ich riešení používa vecnú argumentáciu bez kritizovania kolegu, ktorý zastáva opačný názor. Podľa článku 5.4 prokurátor

argumentuje vecne a pokojne, čím zvyšuje dôveru a autoritu prokurátora a prokuratúry. V zmysle článku 5.7 prokurátor sa vyvaruje takej prezentácie svojej osoby, ktorá by narúšala dôveryhodnosť a dôstojnosť jeho profesie a prokurátorského stavu.

Podľa Komentára k Etickému kódexu prokurátora pri článku 5, v prípade, že sa vyskytne dôvod na oprávnenú kritiku kolegu či podriadeného, je nevyhnutné, aby bola kritika prednesená vecne, slušne a korektne.

Etická komisia sa vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už zaoberala zásadami, na ktorých je založená dôveryhodnosť, zdvorilosť a slušnosť prokurátora. Ide o princípy, ktoré sa vzájomne prelínajú a na ktorých je založená dôstojnosť funkcie prokurátora. Zdvorile a slušné vystupovanie prokurátora v každodennom živote je dôležitým predpokladom dôveryhodnosti osoby prokurátora a prokuratúry.

Život prináša mnohé krízové a emocionálne vypäté situácie, ktoré v práci prokurátora nie sú ojedinelé. Aj za týchto okolností prokurátor by mal zachovať pokoj a vystupovať zdvorile a slušne. V prípade názorových nezhôd by argumentácia prokurátora mala zostať vecná, bez osočovania či zosmiešňovania. Ak sa vyskytne dôvod na oprávnenú kritiku kolegu, táto by mala mať vecný charakter, so slušným a korektným prednesom.

V tejto súvislosti vyvstáva otázka, či podriadený prokurátor môže oprávnenú kritiku smerovať na nadriadeného prokurátora. Etická komisia je toho názoru, že moderná a otvorená prokuratúra 21-ho storočia si vyžaduje aj túto formu komunikácie v rámci rezortu. Samozrejme, že takáto kritika by mala vykazovať všetky znaky vecnosti, zdvorilosti a slušnosti.

V posudzovanom prípade etická komisia naformulovala skutok na základe všetkých dostupných podkladov, ktoré mala k dispozícii, t. j. samotnej žiadosti, pripojených úradných záznamov a vyjadrení dotknutého prokurátora a jeho kolegov. Etická komisia nevykonáva vyšetrovanie ohľadom predložených žiadostí o vydanie stanoviska, ale vychádza z tých materiálov, ktoré sú jej predložené alebo ktoré si vyžiada alebo inak zabezpečí. Takisto etická komisia v predmetnej veci v žiadnom prípade nehodnotila opodstatnenosť dočasného pridelenia konkrétneho prokurátora na krajskú prokuratúru či oprávnenosť prednesenej kritiky smerom ku krajskej prokurátorke.

Podstatou takto vymedzeného skutku sú skutočnosti, na ktorých sa všetci zúčastnení zhodli a teda môžu byť považované za objektívne zistené. Podriadení prokurátori Krajskej prokuratúry Žilina sa v predmetný deň bez ohlásenia dostavili za krajskou prokurátorkou a vyjadrili svoje vecné dôvody proti dočasnému prideleniu konkrétneho prokurátora na krajskú prokuratúru. Po zdôvodnení svojho rozhodnutia

krajskou prokurátorkou jeden z prítomných prokurátorov reagoval konkrétnou kritikou na jej adresu so zvýraznením revolučnosti takéhoto počínania.

Etická komisia je toho názoru, že postup podriadených prokurátorov bol v danom prípade neprimeraný a verí, že bol ojedinelý. Oveľa vhodnejšou formou mohlo byť napríklad tlmočenie výhrad prokurátorov na adresu krajskej prokurátorky prostredníctvom vopred ohlásenej návštevy vedúceho oddelenia a zástupcu samosprávy prokurátorov. Etická komisia však zastáva názor, že konanie a správanie konkrétneho prokurátora a ďalších prokurátorov nedosiahlo úroveň porušenia článkov Etického kódexu prokurátora. Z vyššie uvedených podkladov, rozhodných pre konečný verdikt, vyplynulo, že počas predmetného rozhovoru neodznali neslušné či nezdvorilé výroky alebo iné prednesy nevhodné pre osobu prokurátora. Atmosféra pri uvedenom rozhovore bola zrejme vypätá v dôsledku okolností popísaných v predložených podkladoch, a práve preto prednesený výrok „Toto je revolúcia“ bol odlišne vnímaný zúčastnenými stranami. Etická komisia prokuratúry ale zdôrazňuje, že v predmetnej veci nezistila také konanie alebo správanie, ktoré by jednoznačne porušovalo pravidlá prokurátorskej etiky.

Posledné zasadnutie etickej komisie v roku 2021 bolo okrem iného venované diskusii o spôsobe a rozsahu informovania prokurátorov o činnosti etickej komisie. Túto tému etická komisia neuzavrela a pokračovala v nej aj začiatkom roka 2022. Ďalšia časť zasadnutia bola spoločná s Radou prokurátorov SR, na ktorej sa preberala možnosť na zmenu a doplnenie Etického kódexu prokurátora.

V roku 2020 bol zaznamenaný značný nárast podaní adresovaných etickej komisii, bolo ich 68. V uplynulom kalendárnom roku etickej komisii bolo celkovo doručených 36 podaní. Väčšina z nich, rovnako ako v roku 2020, sa netýkala pôsobnosti etickej komisie. Po prerokovaní etická komisia uvedené podania odložila, alebo ich odstúpila na vybavenie príslušným orgánom. V dvoch prípadoch sa na etickú komisiu obrátili prokurátori so žiadosťami o posúdenie prijateľnosti konania alebo správania vedúcich prokurátorov. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že v zmysle § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z., v konkrétnom prípade je oprávnený požiadať etickú komisiu o stanovisko len prokurátor oprávnený podať disciplinárny návrh.

Informácia o činnosti Etickej komisie prokuratúry za obdobie roka 2021 bola schválená na zasadnutí etickej komisie v dňoch 27.-28.01.2022 vo VaRCP Stará Lesná uznesením č. 5/2022.

Mgr. Alexander Kundrát
podpredseda etickej komisie